



Innst. S. nr. 161

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:49 (2005-2006)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun, Jan-Henrik Fredriksen og Arne Sortevik om tilleggsbevilgninger til de underfinansierte regionale helseforetakene

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag i løpet av vårsesjonen om at de regionale helseforetakene, som er underfinansierte, får de nødvendige tilleggsbevilgninger, slik at disse kommer opp på et nivå som er i tråd med landsgjennomsnittet, senest fra 1. januar 2007."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at skjevfordelingen mellom de ulike regionale helseforetakene er store, og at bl.a. Helseregion Vest har om lag 11 prosent mindre per innbygger enn hva som er tilfellet for landsgjennomsnittet.

Forslagsstillerne framholder at Helseregion Vest klarte å holde budsjettet i 2005 samtidig som antallet behandlinger økte med 5-6 prosent, og mener dette viser at foretaket har omstilt seg og effektivisert på en god måte. Når Helseregion Vest nå har fått beskjed om at behandlingsprosenten for inneværende år ikke skal overstige 1 prosent, mener forslagsstillerne at dette ikke er noen god framgangsmåte for å utvikle og bedre helsetilbudet i regionen.

Det vises til St.meld. nr. 5 (2003-2004), til Soria Moria-erklæringen og til uttalelser fra statsråd Sylvia Brustad der det er tatt opp at skjevheten mellom de regionale helseforetakene skal rettes opp. Det er etter forslagsstillernes syn ikke blitt fremmet tilstrekkelige tiltak fra Regjeringens side for å ivareta dette.

Forslagsstillerne mener at Regjeringen må sørge for at utjevningen mellom de regionale helseforetakene finner sted senest fra 1. januar 2007, og de frykter at skjevfordelingen mellom de regionale helseforetakene vil øke ytterligere dersom ikke en oppjustering av de helseforetakene som ligger etter, kommer på plass så raskt som mulig.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, er enig med forslagsstillerne i at det er viktig at skjevfordelingen av inntekter mellom helseregionene rettes opp.

Komiteen viser til at regjeringen Stoltenberg i Soria Moria-erklæringen har sagt at skjevfordelingen av inntekter mellom helseregionene skal rettes opp raskere enn det som ble lagt til grunn i St.meld. nr. 5 (2003-2004). I St.meld. nr. 5 (2003-2004) valgte man å ikke bruke de foreslåtte kostnadsnøklerne til Hagenutvalget fullt ut. Forslaget i meldingen, som fikk Stortingets tilslutning, medførte at helseregion Vest ville få 216 mill. kroner av de 673 mill. kroner som manglet i henhold til Hagenutvalgets kostnadsnøkler, og helseregion Midt-Norge ville få 92 mill. kroner av de 437 mill. kroner som manglet etter en slik beregning.

Det var flere begrunnelser for at kostnadsnøklerne i Hagenutvalgets rapport ikke ble fulgt av departementet og Stortinget. Det ville innebære større omfordelinger enn det som var ønskelig og forsvarlig. Tidligere

ressursfordeling ga uttrykk for nasjonale prioriteringer bl.a. i overføringene til Rikshospitalet som det ledende sykehus innen forskning, utvikling og behandling av særlig krevende lidelser, og hensynet til de tre nordligste fylkene med deres særlige utfordringer. Dette ble ikke fanget opp av de kostnadsnøklene. Deler av basisbevilgningen er fordelt uavhengig av regionens befolkningsstørrelse og alderssammensetning, som er hovedkriteriene i kostnadsnøklene. Dette gjelder for eksempel regionsykehustilskuddet og drift av de regionale helseforetakene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener at ulike oppfatninger av hva som er riktig basistilskudd til de forskjellige regionale helseforetakene, bidrar til unødvendige konflikter. Det er nedsatt et teknisk beregningsutvalg som har sett på fordelingen av basistilskuddet mellom helseregionene når det gjelder spesialisthelsetjenestene. Flertallet anser det som viktig å rette opp de skjevheter som finnes i den regionale fordelingen mellom helseregionene, og mener at skjevfordelingen av inntekter mellom helseregionene skal rettes opp raskere enn det som ble lagt til grunn i St.meld. nr. 5 (2003-2004).

Etter at oppfølgingen av St.meld. nr. 5 (2003-2004) er gjennomført, er det etter flertallets syn behov for at beregningsutvalget går gjennom beregningen av basistilskuddet innen sykehusøkonomien, slik at en kan sikre god statistikk og gode beregninger over økonomi, budsjett og regnskap i sykehussektoren. Det vil likevel være vanskelig å finne fram til kostnadsnøkler som vil fange opp den objektive sannheten om hvordan ressursene skal fordeles på en 100 prosent rettferdig måte. Men gjennom bedre kunnskap og innsikt i økonomien til de ulike sykehusene og helseforetakene vil en kunne få en felles forståelse for de utfordringer som finnes innen sykehussektoren.

Flertallet foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at regjeringen Stoltenberg allerede i forslag til nytt statsbudsjett for 2006 la fram en styrking av sykehusøkonomien med 500 mill. kroner i forhold til forslaget til Bondevik II-regjeringen. Stortinget har vedtatt et budsjett for 2006 som legger til rette for at aktiviteten i sykehusene kan videreføres på om lag samme høye nivå som i 2005. Dette er formidlet i bestillerdokumentet til de regionale helseforetakene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, har merket seg at den vanskelige økonomiske situasjonen til de regionale helseforetakene gjør at det nå kommer forslag om en rekke innsparingstiltak som går utover pasientbehandlingen. Dette kommer av at de regionale helseforetakene har

opparbeidet seg relativt store underskudd over tid samtidig som en nå har krav om å komme i økonomisk balanse innen utgangen av 2006. Når man ser dette i sammenheng med at man ennå ikke har fått avklart hva som skal være den endelige åpningsbalansen, og man har et behov for i underkant av 1 mrd. kroner for å dekke opp pensjonskostnader, så står utfordringene i kø, selv om pensjonskostnadene holdes utenfor balansekravet. Det er derfor viktig å få på plass den endelige åpningsbalansen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er bekymret over denne økonomiske situasjonen for de regionale helseforetakene og forventer derfor at det kommer en betydelig styrking av spesialisthelsetjenesten allerede før sommeren.

Disse medlemmer mener imidlertid det må sies å være en ekstra urettferdighet ved finansieringen av spesialisthelsetjenesten at de regionale helseforetakene finansieres svært ulikt. Det er enighet om at det er en skjevfordeling som rammer Helse Vest og Helse Midt-Norge på en svært uheldig måte, og det er også en uttalt målsetting at en skal sørge for at disse regionale helseforetakene skal få en mer rettferdig andel av basisbevilgningene. Dette bekrefter også statsråd Sylvia Brustad i et brev til lederen av komiteen datert 23. februar 2006, hvor hun skriver:

"I all hovedsak innebærer omfordelingene at Helse Vest og Helse Midt-Norge skal få en større andel av basisbevilgningene."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil påpeke at med den pressede situasjonen som alle de regionale helseforetakene er i, så er det ikke tilrådelig med en omfordeling av de midlene som allerede er i systemet for å kunne få en slutt på dagens skjevfordeling. Dette må etter disse medlemmers mening løses ved at det tilføres "friske penger" til disse foretakene slik at de kommer opp på det nivået de skal ligge på i henhold til befolkningsmengde og utfordringer. Bare å omfordele midler vil igjen medføre nye innsparingstiltak og redusert pasientbehandling i de regionene som får redusert sine bevilgninger. Dersom Helse Vest og Helse Midt-Norge hadde fått sin rettmessige andel av helsekronene, ville disse regionale foretakene langt på vei kunne la være å innføre de innsparingene som direkte vil gå utover pasientene. Det er derfor viktig at en så raskt som mulig får rettet opp hele skjevfordelingen slik at alle landets innbyggere er sikret en likest mulig behandling uansett hvilken helseregion en er bosatt i.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet forutsetter at Regjeringen allerede før sommeren fremmer forslag som medfører at skjevfordelingen minsker, og at man senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2007 fremmer forslag som fjerner skjevfordelingen mellom de regionale helseforetakene ved at man tilfører friske midler til de to regionale helseforetakene som er underfinansiert. Videre er det etter

disse medlemmers mening viktig at man nå også får på plass den endelige åpningsbalansen for foretakene og også tilfører alle de regionale helseforetakene økte midler slik at ikke ventetidene øker i tiden som kommer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at de regionale helseforetakene som er underfinansierte, får de nødvendige tilleggsbevilgninger, slik at de senest fra 1. januar 2007 kommer opp på et nivå som er i tråd med landsgjennomsnittet. Nødvendige midler må tilleggsbevilges og ikke tas fra andre regionale helseforetak."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Samarbeidsregjeringen i St.meld. nr. 5 (2003-2004) foreslo en opptrapping av basisbevilgningene til Helse Vest og Helse Midt-Norge, og at det samtidig ble varslet en ny gjennomgang av inntektsfordelingen etter utløpet av overgangsperioden.

I lys av de økonomiske utfordringene de regionale helseforetakene står overfor, mener disse medlemmer at det er behov for å rette opp underfinansieringen av Helse Vest og Helse Midt-Norge raskere enn forutsatt i St.meld. nr. 5 (2003-2004). Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen om å bevilge hele det resterende beløpet av økt basisbevilgning til Helse Vest og Helse Midt-Norge senest i statsbudsjettet for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre ber videre om at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en vurdering av behovet for en ytterligere opptrapping av basisbevilgningene til Helse Vest og Helse Midt-Norge utover det Stortinget gikk inn for under behandling av St.meld. nr. 5 (2003-2004).

Komiteens medlem fra Venstre er enig i at det er behov for å rette opp de skjevheter som finnes i den regionale fordeling mellom helseregionene, og ber Regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2007 fremme forslag som sikrer en rettferdig fordeling mellom disse, dog slik at Helse Nord RHF gis et tillegg på 10 prosent.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at de regionale helseforetakene som er underfinansierte, får de nødvendige tilleggsbevilgninger, slik at de senest fra 1. januar 2007 kommer opp på et nivå som er i tråd med landsgjennomsnittet. Nødvendige midler må tilleggsbevilges og ikke tas fra andre regionale helseforetak.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen viser til dokumentet og merknadene og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:49 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun, Jan-Henrik Fredriksen og Arne Sortevik om tilleggsbevilgninger til de underfinansierte regionale helseforetakene – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 16. mai 2006

Harald T. Nesvik
leder

Jorodd Asphjell
ordfører

